

Ivan Šaško
pomoćni biskupi zagrebački
Uvod i homilija
u euharistijskome slavlju spomendana svetoga Franje Asiškoga
u zajedništvu sa sinjskim alkarima
Zagrebačka prvostolnica, 4. listopada 2014. u 13 sati

Uvod

U svoje ime i u ime zagrebačkoga nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića koji je otputovao u Rim na 3. izvanrednu sinodu biskupa, radosno pozdravljam sve vas, braćo i sestre, koji ste došli u ovu našu prvostolnicu na molitvu i slavlje Božje ljubavi, njegove prisutnosti u daru euharistije.

U misno slavlje ulazimo sa zahvalnošću, radošću i pouzdanjem. Sa zahvalnošću za prošlost, s radošću življenja sadašnjosti i s pouzdanjem za budućnost. Dolazimo poučeni Marijinim primjerom, jer je ona kao Gospodinova službenica upravo tako živjela: sa zahvalnošću, radošću i pouzdanjem – u svim životnim okolnostima.

Lijepo je vidjeti vas, alkare, članove Viteškoga alkarskog društva da niste zaboravili srž svoga postojanja i svoga djelovanja – *vjeru i pouzdanje u Boga te zaštitu i zagovor Blažene Djevice Marije*. Prigodom početka slavlja 300. obljetnice povezali ste svojim dolaskom Svetište Gospe Sinjske i zagrebačku prvostolnicu posvećenu Gospi; okvir vašega današnjega puta mogao bi se ocrtati kao put od Marije k Mariji, čuvajući pogled prema vječnosti u ljepoti Marijina Uznesenja.

Današnje slavlje sadrži još jednu podudarnost, a to je slavlje spomendana sv. Franje Asiškoga. Zato mi je ovdje iznimno draga nazočnost otaca franjevac: gvardijana i upravitelja svetišta Gospe Sinjske, fra Petra Klapeža i profesora fra Ante Crnčevića iz samostana Gospe Lurdske u Zagrebu. Pozdravljam i prof. don Josipa Dukića i don Stipu Ćipu Dukića.

Braća franjevci i sestre franjevke obogatili su i oplemenili su našu Crkvu i hrvatski narod svojom predanošću i žrtvom tijekom osam stoljeća. Zahvaljujemo za te darove i molimo da i dalje budu poticaj svima nama da živimo Franjinu, to jest Kristovu jednostavnost i nenavezanost na prolazno, poslušnost Božjoj riječi i njegovoj volji, osjetljivost prema stvorenomu svijetu i svim stvorenjima kojima je Bog podario postojanje, spremnost na zajedništvo i služenje braći i sestrama, poniznost koja se pretvara u pjesmu radosti zbog Božje blizine.

Za sve što nije bilo očitovanje Božje ljubavi u našem životu na početku ovoga slavlja iskreno se kajemo. Oprostimo jedni drugima i ispovjedimo pouzdanje u Božje milosrđe koje nas dovodi do oltara i već nas ovdje na zemlji okuplja na nebesku gozbu.

Homilija

Liturgijska čitanja: Gal 6, 14-18; Mt 11, 25-30

Braćo i sestre!

I. Vaš dolazak u Zagreb ostao bi nepotpun bez molitve; ostao bi okrnjena smisla i upitnih motiva da u svome djelovanju nemate pogled usmjeren prema barjaku s Gospinim likom.

Sinjska alka može se pokušati svesti samo na igru, na zabavu kakve se danas proizvode iz dana u dan, u sve čudnijim i izazovnijim oblicima. No, *Sinjska alka* više je od igre kako ju danas poimamo. Ona pripada kulturi, ona je društveni obred koji u sebi uspijeva spojiti puno životnih sastavnica, jer nije okamenjena prošlost, niti je sadašnjost bez memorije, niti je isprazni govor o budućemu, zatvorenost bez nade kakva se danas nadvila nad čovječanstvo.

I baš zato što je više od zabave; baš zato, jer u sebi čuva smisao koji nadilazi jedan naraštaj i prohtjeve pojedinaca, ona ima vrijednost koju narod pohranjuje u svoju riznicu, otvarajući tu škrinju svaki put kada prolazi kroz kušnje svojih zabluda.

To je razlog zašto su *Sinjskom alkom* željele gospodariti ideologije, pripitomiti ju političke opcije, prilagoditi svjetonazori, preoblikovati kulturalni pomaci, sa svojim interesima uskladiti silnici. To se događa u svakome vremenu, od blažih oblika do grubih dokidanja nutarnjega smisla. A nutarnji smisao je duboko vjernički.

II. O *Sinjskoj se alci* može govoriti kao o natjecanju, a znamo da je više od natjecanja; može se govoriti kao o folkloru, a znamo da je više od folkloru; kao o turističkoj atrakciji, ali je više od turizma...

Sinjska alka može djelovati poput predivne glazbene partiture, poput nota ispisanih na papiru, ali bez instrumenata, bez zvuka, bez glasa, ako joj se oduzme njezino srce, a to je *Sinjska Gospa*. I najljepše odore, i topot konja, i zvuk udarca koplja u alku, i mačkule i trube, i kopljanici i momci, ostaju u tami, bez titraja radosti, bez daha slobode i ushita sreće, ako nju, Blaženu Djevicu i molitvu Njoj zaboravimo.

Ako je pak ona u središtu, ako pogled s trkališta ne previdi kapelicu iznad Sinja i ako su alkari u srce pohranili Čudotvorni lik Majke, tada se odjednom uzdiže ljepota one nesebičnosti koja je pobijedila strah i nasilje; ono pouzdanje u kojemu je brat nosio brata, otac i majka tješili djecu, jedni drugima trčali u pomoć i znali da Bog svojih ne ostavlja.

Tada su pred nama istrošene ruke starica koje su vezle odore izgovarajući molitve; tada se osjeća dah domova koji su u siromaštvu znali od čega preživjeti; tada

se vidi vrijednost obitelji; tada se dodiruje hrabrost koja nema izvor u ljudskoj snazi, nego je produžetak one ljubavi kakva je hrvatski narod podizala iz najtežih nevolja.

I danas je u mnogočemu tako. *Sinjska alka* okuplja ljude; vraća ih na bitno, zbližava i pokazuje snagu zajedništva. Ali ona, Majka nebeska, ne smije biti zaboravljena. Ne smije prevladati ljudska samodopadnost, sebičnost i oholost. To su tri odlike koje su suprotne Marijinu stavu; to su obilježja koja vode u gubitništvo, a ne u pobjedu.

III. U današnjim čitanjima koja se lijepo odnose na život svetoga Franje dan nam je ispravan stav. Ističem dvije uporišne točke.

Najprije sveti Pavao piše: *Bože sačuvaj da bih se ičim ponosio, osim križem Gospodina našega Isusa Krista*. To je nama kršćanima vodilja. Taj pomak je ključan, jer je prvi grijeh oholost.

Druga je uporišna točka Isusova riječ: *Slavim te, Oče... što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima*. Isus govori o 'mudrima i umnima', o onima koji su uvjereni da sve znaju, da im nitko nije potreban; oni su zapravo slika uznositosti i oholosti.

Naučeni smo na skeptike, ljude koji se ni u što ne žele upustiti srcem; poznati su nam oni koji uvijek stoje malo po strani, neuvučeni ni u što, bez oduševljenja i žara... Zar ne susrećemo tzv. intelektualce koji nisu ni vrući, ni hladni; koji braneći intelektualnu neutralnost zapravo brane svoj kukavičluk i ostaju izvan životnoga vihora Duha Svetoga i istine? I ne razumiju oduševljenje koji je nosio malene da čine velika djela. Takvi nisu u stanju niti će moći razumjeti uvijek novi govor Duha Svetoga.

IV. Onaj čovjek kojega Biblija zove *malenim* sposoban je radovati se radosti drugoga, sposoban je diviti se ljepoti svakidašnjih stvari; pronaći smiješak za tužne i ruku koja će pridići posrnule. To se ne može naučiti iz knjiga, niti se može glumiti. Na svakome je od nas da nastojimo biti takvi; smanjivati uznositost, jer drukčije ne ćemo biti sposobni razumjeti, odnosno primiti blago koje nam Bog nudi, a veće je od svega što su vidjeli i čuli prethodni naraštaji.

Maleni su i u našoj hrvatskoj povijesti postali velikima; maleni koji su prepoznali vrijednosti ljubavi prema bližnjima i za njih se žrtvovali. Draga braćo i sestre, i ova prvostolnica, gdje god vam se oko zaustavi otkriva tu veličinu malenosti. Ovdje su prije svega sveci, ali i likovi ljudi iz naše prošlosti koji su nosili Kristovu malenost pred nasiljem velikih. Od blaženoga Augustina Kažotića, Piora vranskih, Tome Bakača, Zrinskih i Frankopana, bana Jelačića, do blaženoga Alojzija Stepinca komu je tako draga bila upravo Pavlova rečenica: *Bože sačuvaj da bih se ičim ponosio, osim križem Kristovim*.

Ne zaboravite se pomoliti i za njegov zagovor, moleći zajedno s nama za što skorije njegovo proglašenje svetim, da bi još snažnije zasjao Crkvi i svijetu kao ponizni Božji službenik koga kao vjernici trebamo nasljedovati, a s kojim se kao narod trebamo ponositi.

V. I na kraju, braćo i sestre, jedan od uspjeha alkarske igre jest pogoditi cilj. Tomu pogotku puno toga prethodi. Nije dostatna samo vježba. U trku konjanika sažeto je puno osjećaja i puno života. Pogoditi cilj. To je metafora za naše vjerničke živote. Na grčkome se grijeh koristi pojam *hamartia* – promašiti metu, promašiti cilj. Grijeh je stranputica, odklon, onaj životni '*uništa*' koji je uzrokovalo nešto što nas čini nesretnima. Da bismo bili radosni, da bismo živjeli ljepotu 'pogotka', pozvani smo na zahvalno prepoznavanje Boga u svome životu.

Pred nama je lik ludoga zaljubljenika u Boga – svetoga Franje; nemirnoga tražitelja koji se znao radovati pronađenome, bez obzira kako maleno bilo; koga istočni kršćani nazivaju '*homoioteta*' – 'najsličniji Kristu'.

To je i naš poziv, jer kada nam se čini da je životna alka premalena, da je svakidašnji trk prebrz i odveć nemiran, da je buka oko nas prejaka, ne zaboravimo da na naš hod i ruke budno pazi naša Majka, Zaštitnica Sinja, Zagreba i Hrvatske. Ugradite u svoje pripreme molitvu, zvuk i tišinu koji su nosili *Alku* iz stoljeća u stoljeće, da biste jasnije čuli glas predaka i naraštaja koji dolaze.

Zagreb vam se danas raduje, a vas neka prati radost Gospodina koji nam je po Mariji otvorio slavu pobjede nad grijehom i smrću i darovao nebesku pobjedu.

Amen.

✠ *Ivan Šaško*